

**AR
MARVAILHER
ITALIAT**

PEMP EUS KONTADENNOU

BOCCACCIO

TENNET EUS

“ AN DEKAMERONE ”

LAKAET E BREZONEG GANT

ALAN BRENN

GWALARN

1931

AR

MARVAILHER

ITALIAT

**AR
MARVAILHER
ITALIAT**

PEMP EUS KONTADENNOU
BOCCACCIO

TENNET EUS
“ AN DEKAMERONE ”

LAKAET E BREZONEG GANT
ALAN BRENN

GWALARN
1931

TAOLENN

	PAJENN
Kentskrid	5
An Den Yaouank hag ar Gwazi.....	6
Kern evit Kern.....	10
Maze a Lamporechio.....	16
An Eostig.....	28
Ar Penn Touzet.....	37

KENTSKRID

Savet eo bet ar c'hontadennou da heul er Grennamzer gant ar skrivagner italiat Boccaccio (1313-1375). Tennet int eus e levr hollbrudet An Dekamerone, ennañ eur c'hant bennak a gontadennou, diduellus holl gwitibunan da lenn.

Lakaet o deus marvailhou Boccaccio rummadou tud da c'hoarzin e-pad c'houec'h kantved hag e pep bro eus an douar. Lakaat a raint rummadou tud all da c'hoarzin e-pad meur a gantved c'hoaz. Bez' ez eo An Dekamerone unan eus teñzoriou priziusa an denez, eun eienenn a levez hag a c'hoarz diheskus, eul louzaouenn beurbadus a-enep ar soñjou du hag an dic'hoanag.

Amañ e kinnigomp pemp eus ar brudeta e-touez ar marvailhou-se d'ar Vrezoned. Ma reont berz, e vo embannet re all diwezatoc'h. Ma ne reont ket, neuze gwaz a se da Vreiz. Rak eur vroad kollet eo eur vroad he deus dizesket c'hoarzin.

AN DEN YAOUANK HAG AR GWAZI

Gwechall-goz e oa e kêr Firenze eun den a lignez izel, hogen pinvidik hag akuit da zastum danvez. Anvet e oa Fulub Balduci. Heñ hag e wreg en em gare kalz kenetrezo. En em glevout a raent mat, hag e klaskent atao plijout an eil d'egile.

Maro ar wreg a dorras an unvaniez ken klok-se. Lezel a rae eur mab, a oa neuze daou vloaz. Ne voe ket Fulub evit en em frealzi. Kollet en doa kement a gare ar muia. Ken glac'haret e oa, ma reas e soñj mont pell diouz ar bed, evit en em ouestla holl, gant e vab, da Zoue. Ranna a reas e zanvez etre ar beorien, hag ec'h en em dennas e-kreiz ar c'hoadeier, en eur vougeo. Eno e tremene e amzer o pedi hag oc'h ober pinienn. Beva a rae diwar aluzenou an dud vat. Sevel a reas e vab en eun doare devot-kenañ, hep lavarout d'ezañ netra eus traou ar bed, gant aon na vije distroet ganto diwar hent ar Baradoz. Ne gomze outañ nemet eus ar vuhez peurbadus, eus splannder an Aotrou Doue hag eus gwenvidigez ar Sent. E virout a reas meur a vloavez e-barz ar vougeo hep e lezel da vont

er-maez, hep aotrea d'ezañ gwelout netra nemet an evned hag al loened gouez. Prenna a rae an nor bep tro ma 'z ae da Firenze da glask an aluzen. En doare-se e kreskas e vab betek e driouec'h vloaz, hep beza gwelet na plac'h na maouez, hag hep gouzout e oa seurt krouaduriou war an douar.

Eun deiz ma 'z ae Fulub da gêr, — erru e oa war an oad neuze, — e vab a c'houlennas outañ pelec'h ez ae.

— Mont a ran da glask va bara, eme an tad, en eur gêr anvet Firenze, tost ac'han.

— Da e vefe d'eoc'h kas ac'hanoun ganeoc'h, va zad, ma c'hellfen ober anaoudegez gant an dud vadelezus a ra d'imp an aluzen. Koz oc'h, ha divarrek da gerzout e viot hep dale. Me a zo yaouank ha kreñv. Mont a rin hiviziken da gaout ar gristenien vat-se, da c'houlenn diganto peadra da veva, tra ma c'hellot diskuiza. Doue a c'hell ivez ho tenna diouz ar bed-mañ. Ha petra a c'hoarvezo ganin ma ne anavezan den ?

Fur-meurbet e kavas an tad ar c'hinnig-mañ. Start e oa e vab, a grede, er santelez, difennet-mat ouz gwall skoueriou ha follenteziou an douar. Evel-se ec'h asantas dioustu kas e vab da Firenze.

An den yaouank a sellas a-bann ouz kement

a welas, evel ma vije kouezet eus al loar. Bamet e oa gant an tiez, ar c'hestell hag an ilizou, hag e c'houlenne ano pep tra digant e dad. E dad a responte d'ezañ, hag a oa laouen-meurbet.

Tra ma komzent e-giz-se, setu ma paras selou ar mab war eur bagad itronezed gwisket-kaer, a oa o tont eus eun eured. Arvesti a reas outo, ha goulenn ouz e dad petra oant.

— Na sell ket ouz an traou-se, va mab, emezañ. Traou fall int.

— Peseurt ano a vez graet anezo ?

An tad, a felle d'ezañ pellaat ar gwall venoziou diouz e vab, hag a zouje klevout digantañ goulennou all o dije lakaet soñjou da ziwana e spered ar bugel, a respont e oant gwazi.

Souezusat tra ! An hini n'en doa biskoaz gwelet na klevet meneg eus ar gwazi-se a voe fromet-holl ouz o gwelout. Ankounac'haat a reas en eun taol kaerder ar paleziou, douster ar marc'h, teoder an ejen, ha pep marz all en doa gwelet evit ar wech kenta, hag e krias raktal :

— Va zad ! Roit d'in, m'ho ped, unan eus ar gwazi-se.

— Jezuz ! a respontas an tad, sabatuet, arabat d'it soñjal en traou-se. Traou fall int, a lavaran d'it.

— Penaos, va zad ? Stummet e vez an traou fall evel-se ?

— Ya, va mab.

— Ne gomprenan ket, va zad, petra a fell d'eoc'h lavarout, na perak ez eo fall an traou-se ! Kavout a ra d'in n'em eus biskoaz gwelet netra kaeroc'h na plijusoc'h. Ne gredan ket ez eo an aelez livet hoc'h eus diskouezet d'in ken koant hag ar gwazi-se. Gellout a rafemp, va zad, kas unan ganimp d'ar gêr. Paska anezi a rafen.

— Nann, va mab. Ne ouzout ket an doare.

An tad a vezas neuze e oa kreñvoc'h an anien eget pep kelennadurez, ha keuz a voe gantañ o veza kaset e vab da Firenze.

KERN EVIT KERN

Klevet em eus e oa e Sienna gwechall daou voure'hiz pinvidik, anvet Spineloz ha Sepe. Yaouank-flamm e oant o-daou. Chom a raent en hevelep straed. En em garout a raent kalz kenetrezo.

Dimezet e oant o-daou, ha koant e oa an diou wreg. Alies ez ae Spineloz da di Sepe, pa veze hemañ er gêr, hag ivez pa ne veze ket. Setu ma tommas e galon ouz gwreg e vignon. Ober a reas al lez d'ezi, kement ha ken bihan ma voe selaouet ganti hep dale.

Pell amzer a dremenas evel-se, hep m'en dije an dogan an distera diskred. En diwez, evelato, o welout pegen hegarat e oa e vignon hag e wreg an eil e-keñver egile, enkrezet e voe e spered. Da c'houzout ar wirionez, e tivizas eun deiz en em guzat, d'ar poent ma teue Spineloz d'an ti.

Degouezout a reas hemañ evel boaz. Goulenn a reas ouz ar wreg pelec'h e oa Sepe. Ar vaouez, o kredi e oa aet kuit he fried, a respontas ne oa ket er gêr. War se e roas eur pok d'ezi. Ar vaouez a bokas d'ezañ d'he zro. Pok evit pok a rojont evel-se an eil d'egile. Sepe,

hag a wele pep tra eus al lec'h ma edo kuzet, ne lavaras groñs, da c'houzout petra a zeuje da heul. Gwelout a reas e wreg ha Spineloz o vont e-barz ar gambr-gousket, o prena an nor warno. Aes eo soñjal pegen feuket e voe gant trubarderez e vignon hag e wreg. Kompren a reas ne dalvezje d'ezañ da netra ober trouz. E-lec'h gwalc'hi an dismegañs, ne raje nemet kreski e vez. Ne fellas ket d'ezañ eta mont e kounnar. Prederia a reas hepken a-zivout an doare d'en em zigoll hep trabas. Kavout a reas hep dale eur strobinnell, a reas e venoz kas da benn.

Kerkent ha ma voe aet kuit Spineloz, ez eas Sepe d'e gambr. Eno e kavas e wreg o kempenn he bleo, a oa dispac'het eun tammig.

— Petra 'rez aze, va gwreg ? emezañ.

— Ne welit ket ?

— Eo, gwelout a ran. Ha gwelet em eus ivez traou all, a vije bet koulz d'in chom hep gwelout.

Neuze e tisleugas d'e wreg kement en doa gwelet, hag houmañ, sklaset gant ar spont, hag o kompren e vije aner nac'h, a anzavas pep tra, en eur c'houlenn pardon, an dour en he daoulagad.

— Ne c'helljes ket, eme he fried, ober d'in brasoc'h dismegañs. Pardonni a rin d'it koulskoude, mar fell d'it ober pez a lavarinn d'it.

— Senti a rin, va fried.

— Lavar da Spineloz dont amañ da nav eur warc'hoaz beure. Degouezout a rin eur pennadig goude. Kuzat a ri anezañ er pikol arc'h-mañ. Morailha a ri an arc'h goude se. Neuze e lavarin d'it petra a chomo da ober. Gra hervez ma lavaran, ha toui a ran d'it pardoni hag ankounac'haat da fazi zoken.

Prometi a reas ar wreg ober kement a garje he fried, evit gounit he fardon. Seveni a reas pep tra hervez ma oa bet gourc'hemennet d'ezi.

Antronoz war-dro nav eur, edo Spineloz ha Sepe a-gevret. An hini kenta, en doa prometet da wreg e vignon mont d'he c'haout d'an eur-se, a gimiadas diouz Sepe, war zigarez e oa pedet da verenna e kêr.

— N'eo ket c'hoaz koulz merenn, eme Sepe. Arabat d'it mont ken buan.

— Mat e vo d'in beza abred. Ezomm am eus da gaozeal gant an den en deus va fedet.

Hag heñ kuit da di e vestrez. Edont a-boan er gambr, ma klevjont Sepe o pignat gant an diri. Ar vaouez a reas van da gaout aon, a lavaras d'hec'h amourouz en em guzat e-barz an arc'h hag a serras ar morailh warnañ. Neuze ez eas er-maez eus ar gambr.

Sepe a zegouezas hag a c'houlennas ouz e wreg ha prest e oa merenn.

— Prest e vo bremaik, emezi.

— Emaoun o paouez gwelout Spineloz, emezañ. Merenna a ra e kêr gant unan eus e vignoned. E wreg a vo hec'h-unan. It d'he fedi da zont da zebri ganimp.

An itron, aet sentus gant an aon da veza kastizet, a reas raktal ar pezh a felle d'he fried. Lavarout a reas d'hec'h amezegez n'he doa ket da c'hortoz Spineloz, ha komz a reas d'ezi ken brao ma teuas en-dro ganti.

Sepe a zegemeras anezi hegarat-meurbet. Sin a reas d'e wreg da vont d'ar gegin. Neuze, o kregi e dourn an amezegez, e kasas anezi d'e gambr, hag e prennas an nor.

— Penaos ? emezi. Evit se eo hoc'h eus va fedet ? N'hoc'h eus ket muioc'h a garantez evit va fried ?

— Kent kounnari,, itron, a respontas Sepe, o tostaat ouz an arc'h, atao krog en he dourn, teurvezet ganeoc'h selaou ar pezh am eus da lavarout. Karet em eus ha karout a ran c'hoaz ho pried evel eur breur. Evit ar garantez en deus em c'heñver, ne ouzon ket ha bras eo. Ne vir ket outañ da gousket gant va gwreg evel ma kousk ganeoc'h. Hen ober a reas dec'h dirak va daoulagad. Bez' ez eo dres abalamour d'ar garantez am eus evitañ e fell d'in en em zigoll, kuit a gastiz. Kemeret en deus e blijadur gant va gwreg. Reiz eo e ke-

merfen va flijadur ganeoc'h. Nebeut a dra eo a c'houlennan. Ma nac'hit, ne vo ket diaes d'in e baka hag e c'hopraat en eun doare a gousto ker d'ezañ ha d'eoc'h ivez.

Ne oa ket an itron evit kredi e trubarderez he fried. Sepe a zisplegas d'ezi dre ar mud penaos en doa graet. Kendrec'het e voe neuze.

— Peogwir e fell d'eoc'h en em zigoll warnoun, emezi, diouz an dismegañs a zo bet graet d'eoc'h gant va gwaz, asanti a ran. Hogen prometit d'in ober ar peoc'h gant ho kwreg. Evidoun, pardoni a ran d'ezi.

— Bezit dinec'h, eme Sepe, senti a rin, ha gouestla a ran d'eoc'h ouspenn rei d'eoc'h unan eus ar c'haera braoigou a c'hellfec'h gwelout.

War se e pok d'ezi, e vount anezi betek an arc'h, hag eno e kemer e blijadur ganti keit ha ma c'hell.

Spineloz en doa klevet pep tra. Droug a savas ennañ ken na vennas tarza. Panave an aon en doa rak Sepe, n'eus ket a gunujenn n'en dije ket lavaret d'e wreg. O soñjal, avat, e oa bet heñ en doa dismegañset Sepe ar c'henta, ha na rae hemañ nemet daskori d'ezañ kern evit kern, e voe dizoaniet, hag e tivizas chom e vignon muioc'h eget biskoaz.

An amezegez, diskennet diwar an arc'h,

a c'houlenn ar braoig a oa bet prometet d'ezi. Sepe a zigor dor ar gambr, hag a c'halv e wreg.

Houmañ a lavar d'an amezegez :

— Daskoret hoc'h eus d'in eun dorz vara evit eur gouign.

— Va gwreg, eme Sepe, o trouc'ha he c'homz d'ezi, digor an arc'h.

Neuze, o trei war-du an amezegez, sabatuet o welout he fried :

— Setu amañ, itron, ar braoig am eus prometet d'eoc'h.

Diaes e vefe lavarout pehini en devoe ar muia a vez, — Spineloz, a ouie penaos e oa bet doganet, — pe e wreg, o kavout en doa klevet he gwaz kement he doa lavaret ha kement he doa graet.

— Kuit-ouz-kuit omp, eme Spineloz da Sepe, hep mui ken. Mar karez, e chomimp unanet evel a-raok. Peogwir n'hon eus netra prziusoc'h eget hor gwragez, kavout a ra d'in e tle Kemp o ranna etrezomp.

Sepe a asantas. Merenna a rejont o-fevar evel mignonned.

Diwar neuze, pep gwreg he devoe daou waz ha pep gwaz en devoe diou wreg. Morse ne savas tabut etrezo.

MAZE A LAMPORECHIO PE AR C'HOUER AET DA VONDIAN

En hor bro ez eus eur gouent, a voe brudet gwechall en abeg d'he santelez. N'eus ket gwall bell ne oa enni nemet eiz leanez, hag an abadez ouspenn. Eul liorz kaer o doa, hag eul liorzer dispar.

Eun deiz e tivizas al liorzer-se mont kuit, war zigarez ne oa ket uhel a-walc'h ar gopr a c'houneze. Mont a reas da gaout merour al leanezed, hag e tistroas goude d'e vro c'henidik, d'eur vourc'h anvet Lamporechio.

Pa voe degouezet eno e teuas an holl gouerien d'e welout, hag en o zouez eur c'hanfard yaouank, anvet Maze, eun trouc'had mat a baotr, kaer a-walc'h evit eun den izel. Goulenn a reas ouz Nuto, — evel-se e oa ano al liorzer, — pelec'h e oa bet e-pad keit amzer. Nuto a respontas e oa bet en eur gouent gant leanezed.

— Ha petra a roent d'eoc'h da ober ? eme Vaze.

— Labourat eul liorz vras ha kaer o deus. Degas d'ezo keuneud a yaen da drouc'ha er c'hoad. Puñsa dour, ha kalz labouriou all evel-se. Ken izel e oa va gopr, avat, ma c'hel-

len a-boan paea ar botou a uzen. A zo gwasoc'h, ez eo al leanezed holl yaouank ha primmeurbet. N'heller morse ober diouto. Darbet eo bet d'in kant gwech koll va fenn. Pep unan a felle d'ezi gourc'hemenn. « Laka se amañ », eme unan, kerkent ha ma teuen el liorz. « Nann, aze », eme eben. Eun trede a gemere ar bigell diouzin o lavarout : « N'eo ket evel-se ». Ken hegaset e vezen ganto ma tilezen va labour alies ha ma 'z aen er-maez eus al liorz. Aet oun skuiz gant kement a drabas. Paeet fall e oan war ar marc'had. Divizet em eus o lezel. Prometet em eus d'o merour a-raok mont kuit e kasjen unan bennek d'ezo em lec'h. Hogen eur garg ken fall ez eo ma ne gredan ket hec'h erbedi da zen ebet.

Pa glevas ar c'homzou-mañ, e teuas c'hoant da Vaze mont d'en em ginnig d'al leanezed. Ne oa ket arc'hant a c'hoantae. Eur mennad all en doa, ha ne ziskrede ket nemeur e vije gouest d'e gas da benn. Birvi a rae zoken gant ar c'hoant da veza eno. Kuzat a reas e vennad, evelato, hag e lavaras da Nuto en doa graet mat o vont kuit.

— Ne echuer morse gant ar merc'hed, emezañ. Pe waz a c'hellfe padout ? Koulz eo beva gant diaouled ha beva gant leanezed. Ne

ouzont ket petra a fell d'ezo eur wech war seiz.

A-vec'h aet diouz ti e amezeg e klaskas Maze penaos seveni e venoz. N'en doa ket aon rak al labour. Nerzus a-walc'h e oa evit se. Evit ar gopr, ne rae netra d'ezañ beza paeet mat pe fall. Nec'het e oa hepken o soñjal e vije nac'het e gemer marteze en abeg d'e yaouankiz. Strafuilhet e oa gant se. Warbouez prederia, avat, e kavas eur strobinnell. Ar gouent, emezañ ennañ e-unan, a zo pell ac'han. N'oun anavezet gant nikun. Dreveza a rin ar mud. Degemeret e vin sur ma ouzon en em zibab.

Hag heñ da lakaat eur bigell hag eur vouc'hal war e skoaz, ha da gemer penn e hent war-du ar gouent.

Dont a ra er porz. Eno e tegouez gant ar merour. Mont a ra d'e gaout. E bedi a ra, dre orbidou, da rei d'ezañ da zebri en ano Doue, en eur ober d'ezañ intent e oa prest da labourat, faouta keuneud pe n'eus forz petra. Ar merour a roas d'ezañ da zebri, ha neuze, da welout petra e oa gouest da ober, e tiskouezas d'ezañ skodou teo na oa ket bet Nuto evit o faouta. Dont a reas Maze a-benn anezo hep dale. Ar merour, plijet-meurbet gant e nerz hag e ampartiz, a gasas anezañ neuze betek ar c'hoad da drouc'ha keuneud. Gourc'he-

menn a reas d'ezañ e samma war eun azen en doa kaset gantañ, ha blenia al loen betek an ti. Senti a reas Maze gant aked.

Ken laouen e voe ar merour o welout pegen speredek e oa ar paotr, ma viras anezañ evit labourat e-pad eun devez bennak. An abadez, o tremen eur wech dre eno, a c'houlennas piou oa.

— Eur paour kaez, eme ar merour, bouzar ha mut, hag a zo deut en deiz all da c'houlenn an aluzen. Lakaet em eus anezañ da labourat evit an ti, ha mat en deus labourer. Ma oar arat ha gounit an douar, ha ma kar chom, e c'hellfec'h e virout evel liorzer. Barrek eo da renta servij : yac'h eo, kreñv, ha bolontez vat en deus. Ober a rafe kement a c'hourc'hemennfemp d'ezañ. Hag ouspenn, n'ho pefe ket da gaout aon e komzfe gant al leanezed.

— Sed aze, eme an abadez, eun ali furmeurbet. Gwelit ha gouzout a ra gounit an douar, ha klaskit e virout. Roit d'ezañ da zebri kement ha ma karo, evit doñvaat anezañ en doare ma chomo.

— Ober a rin evel ma lavarit, itron. Va gwella a rin da senti ouzoc'h.

Edo Maze nepell diouto oc'h ober van da skuba ar porz. Klevout a reas fraez an emziz-se. Leun a eürusted, e lavare d'ezañ e-unan :

— Ma virit ac'hanoun, itronezed, arat a rin ho liorz ken mat ma ne vo bet gwelloc'h aret biskoaz.

Kaset e voe d'al liorz gant ar merour. Eno e labouras gant kement a ampartiz hag a-raok. Ma c'houlennas ar merour digantañ ha karout a raje chom er gouent. Respont a reas, dre orbidou, e raje kement a blijje d'al leanezed. Gopret e voe raktal. Diskouezet e voe d'ezañ pezh en dije da ober. Neuze ez eas ar merour kuit.

An holl leanezed a glevas kelou dizale eus donedigez al liorzer nevez. Mont a raent alies d'e welout o labourat, ha plijadur o deveze o konta d'ezañ sorc'hennou a bep seurt, evel ma reer a-wechou d'ar vuded. Ne oant ket nemeur war o evez. Pell edont diouz kredi e c'hellje al liorzer o c'hlevout. An abadez, o verzout e oa eun den dinoaz, dre an teod pe a-hend-all, a oa dinec'h-kaer. Ken mat en doa c'hoariet Maze ma tremene evit eun diskiant dirak an holl leanezed. Ne c'hortoze nemet kaout tro da zidouella darn anezo.

N'en doe ket da c'hortoz pell. Eun deiz m'en doa labouret kalz, ec'h en em astennas war ar c'hlazenn da ziskuiza. Edo diou leanez yaouank o pourmen. O tont dirazañ, chom a rejont a-sav da sellout outañ. O spurmanta a reas. Hogen ne reas van.

E zebri a rae an diou bolezig gant o sellou.

— Ma vefen sur, eme an divergonta anezo, e oufes derc'hel da deod, e lavarfen d'it eur menoz a zo deut d'in alies, hag a vefe ken talvoudus d'it ha d'in-me.

— N'ec'h eus ket aon da gaout. Prometi a ran d'it tevel.

— Ne ouzon ket, a gendalc'has ar plac'h divez, ha soñjet ec'h eus a-wechou pegement e vez dalc'het warnomp en ti-mañ. Paotr ebet ne c'hell dont e-barz, nemet hor merour koz hag an hini mut-mañ. Klevet em eus digant itronezed a zo deut d'hor gwelout ne oa holl blijadureziou an douar netra e-skoaz ar blijadur he deus eur vaouez gant eur gwaz. Soñjet em eus meur a wech e c'hellfemp klask gouzout ha gwir eo gant ar mud-mañ, dre ziouer a netra gwelloc'h. Bez' ez eo dres an hini a zere ouzimp. Ha pa nac'hfe, petra 'vern ? Divarrek eo da flatra. Yaouank-flamm eo, stummet-mat, hag e hañval beza nerzus a-walc'h evidomp hon-diou. Ne fell ket d'it ober eun arnodenn ?

— Siouaz, petra 'lavarit, va c'hoar ? a grias eben. Soñjit hon eus gouestlet mirout hor gwerc'hted !

— Nag a ouestlou all a reer bemdez, a eilgerias ar genta, hep derc'hel da unan anezo !

— Gwir eo, va c'hoar. Hogen, ha ma vefemp brazezet !

— Arabat en em chala gant ar gwalleuriou da zont ! Ma c'hoarvezfe d'imp kement-se, ober a rafemp en doare d'hen kuzat, sur a-walc'h.

War se ne gavas mui he c'heneilez netra da respont. Birvi a rae, daoust d'he spont, ken c'hoantus e oa da arnodi peseurt loen eo eur gwaz. Goulenn a reas hepken :

— Ha penaos ober da virout na vefemp gwelet gant den ?

— Bez dinec'h, eme ar genta. Kreisteiz eo. Hep mar ebet emañ hon holl c'hoarezed oc'h ober kousk-ae. Koulskoude, evit beza asur, greomp tro al liorz da welout hag ez eus unan bennak. Neuze e c'hellimp kemer hemañ dre e zourn, ha kas anezañ d'al lab a dalv d'ezañ d'en em lakaat en disglao. Tra ma vo unan ac'hanomp gantañ e-barz, e chomo eben da ziwall er-maez. Ken sot eo ma raio pezh a garimp. Me a zesko d'ezañ ma n'eo ket bet desket c'hoaz.

Klevout a rae Maze ar gaozeadenn skouerius-mañ. Santout a rae ar c'hoant o sevel en e galon. Redet a-walc'h e vije betek al lab araozo. Gant aon da goll e breiz, avat, e lezas anezo da ober, hag e c'hortozas ma teujent d'e gemer dre e zourn.

An diou leanez a reas tro al liorz. O veza ne oa nikun dre eno, na nikun a c'helle o gwelout, e teujont en-dro davet al liorzer. An hini he doa komzet ar genta a dosta hag a zihun anezañ. Sevel a ra Maze. Al leanez a grog en e zourn, hag en eur ober allazig d'ezañ, e kas anezañ betek al lab. Mont a ra Maze war he lerc'h en eur c'hoarzin evel eun inosant. Eno, hep klask digareziou, e tic'hoantas an dimezell. Fin a-walc'h e voe da vlenia he diampartiz, hep en em werza koulskoude. Al leanez, eñrus-bras, a yeas er-maez da lezel he mignonez da vont en he lec'h. Ken akuit e voe Maze gant an eil ha gant eben. Hag evel na vezer ket lent dirak an diskianted, e fellas d'ezo o-diou, a-raok kuitaat al liorzer mut, gouzout hag eur marc'heger mat e oa. Gwalc'het e voent o-diou.

Diwar neuze ne rejont mui nemet komz eus ar blijadur a dañvaer etre diouvrec'h eur gwaz. Kant gwech brasoc'h e oa ar blijadur-se, emezo, eget n'o dije kredet. Me ho lez da soñjal pegen alies e tistrojont d'al lab goude se. Gouzout a rejont dibab ar mare ar gwella da vont da c'hoari gant ar mud madelezes.

Eun deiz, avat, e voent gwelet gant unan eus o c'heneilezed, o fringal gantañ hag o vont e-barz al lab. Houmañ a lavaras se raktal da ziou leanez all a oa ganti en he c'hambur.

C'hoant o devoe da genta, douget gant ar warizi, da flatra d'an abadez. Hogen distrei a rejont diwar o menoz. Kaozeal a rejont gant an diou bec'herez. En em glevout a rejont da ranna etrezo ar pec'hed. Hag evel ar re genta, servijet-mat e voent gant Maze.

Ne chome nemet teir leanez hep kaout o lod eus ar wastell. Gant an amzer e teujont da greski bagad ar mud. Pebez divorfiler leanezed, emezoc'h ! Gortozit, ne oa ket echu e droiou !

Ne ouie an abadez netra eus ar pezh a c'hoarveze. Seul aesoc'h e oa d'ar polezi bihan a oa dindan he diouaskell kuzat outi o darempredou gant ar c'hilhog-liorzer ma edont holl a-gevret, an eil ken kablus hag eben.

Eun deiz e oa tomm-grizias. Edo an abadez o vale hec'h-unan dre al liorz. Kavout a reas Maze kousket e skeud eun alamañdezenn. Labouret trawalc'h en doa e-pad an noz evit kaout ar gwir da ziskuiza e-pad an deiz. Edo darn eus sultanezed e harem gant ar c'hleñvedig a ouzoc'h, ha pasket en doa ar re all. En e roched e oa, en abeg d'ar wrez. Savet e oa bet e roched gant an avel ken uhel ma oa dizolo eus e ziouvorzed betek e stomok. Ouz e welout evel-se, emañ broudet an abadez gant flemm ar c'hig. Trec'het eo evel ma oa bet he leanezed. Sellout a ra tro-war-dro. Ne

wel na ne glev nikun. Dihuna a ra Maze. E gas a ra d'he c'hambrou. Pebez levez eviti ! E virout a reas ganti meur a zevez, daoust ma save klemmou bras gant al leanezed, pa ne zeue ket ar c'houer da labourat o liorz. Ober a reas d'ezañ debri, eva ha poania kalet. Ne lezas anezañ da vont en diwez nemet gant ar soñj d'e c'hervel en-dro dizale.

Karout a rae ar c'hoari. Digreski a reas evel-se lodenn ar re all. Rak evitañ da veza nerzus, ne oa ken evit o gwalc'ha holl. Meiza a reas zoken, ma kendalc'hje gant ar vuhez-se, e kouezje buan klañv.

Eun nozvez eta ma edo kousket gant an abadez, ha ma c'houlenne houmañ digantañ muioc'h eget ma c'helle rei d'ezi, setu ma lavaras en eun taol :

— Itron, gouzout a ran e c'hell eur c'hilhog beza a-walc'h evit dek yar. Hogen diaes eo da zek gwaz dic'hoanta eur vaouez. Penaos e rafen-me eta, p'em eus da bleustri war nao ? N'oun ken evit padout, itron. Reizit kement-se, m'ho ped, pe lavarit d'in mont kuit.

Darbet e voe d'an abadez sempla gant ar saouzan.

— Na petra 'ta ! emezi. Me a gave d'in e oas mut.

— Mut e oan e gwirionez, eme Vaze, nann avat dre c'hanedigez, hogen da heul eur

c'hleñved a reas d'in koll ar vouez. Emaoun o paouez adkavout anezi, Doue ra vo meulet !

An abadez a gredas pe a reas van da gredi pez a lavare. Goulenn a reas outañ piou oa an nao maouez en doa da baska. Maze a zisplegas d'ezi kement a oa c'hoarvezet.

An abadez, o welout ne oa ket he leanezed furoc'h egeti, hag o tamgredi e ouient, int ivez, eun dra bennak eus he darempredou gant Maze, pe na zalejent ket da c'houzout, a reas he menoz en em glevout ganto da virout al liorzer mat-se hep ober brud. O gervel a reas. Anzav a rejont holl outi ar pez na oant ken evit kuzat. Bez' e voe an abadez ar genta da c'hoarzin. A-eunvouez e tivizjont e vije kontet d'an amezeien ha d'an dud a zeue d'o chapel en doa Maze adkavet e vouez, dre harp o fedennou ha dre hantererez sant-paeron ar gouent.

Maro e oa ar merour abaoe eur mare. Lakaet e voe Maze en e lec'h. Kousket a rejont gantañ, pep hini d'he zro. Prometi a rejont, avat, armerza e nerz, evit e virout pelloc'h. Maze a reas e vicher eus e wella. Meur a gurst bihan a voe ganet. Hogen ken kuz e voe dalc'het kement-se ma ne stagas ar brud fall da redek nemet pell amzer goude maro an abadez, ha goude m'en doe Maze, erru koz, graet e soñj distrei d'ar gêr karget a vadou.

Kalz a drouz a reas an istor-mañ. Ne veze komzet nemet eus al liorzer aet da vondian, en doa tremenet e yaouankiz en eun doare plijus-meurbet, hag a oa deut pinvidik er-maez eus an ti goude beza aet e-barz hogos en noaz.

Evel-se e vez digollet gant an neñv ar re a indoun hag a zour liorz dizec'het al leanezed kaez.

AN EOSTIG

N'eus ket gwall bell e oa o veva e bro Romagna eun denjentil mat, doujet-meurbet, Lizio Valbone diouz e ano. E wreg Jaketa a oa erru war an oad, pa roas d'ezañ eur verc'h a greskas e koantiz hag e kened. Dont a reas da veza unan eus kaera dimezelled ar vro-se. N'o doa he c'herent ken bugel nemeti. He c'harout a raent kalz eta, hag he diwall a rejont mat, e sell da gavout d'ezi eun deiz eur pried a zoare.

En amzer-se e oa en hevelep kêr eur paotr yaouank dremmet-kaer hag iziliet-mat, anvet Richard, eus tiegez Menarded Brettinote. Anaout a rae Lizio ha mont a rae alies d'e welout. Degemeret e veze gantañ ha gant e wreg evel ma vije bet o mab. A-wechou e c'hoarie ar paotr yaouank gant ar verc'h, a gave hegarat-kenañ. Ar c'hoariou a baouezas pa voe ar plac'h en oad dimezi. Ne baouezjont, avat, nemet da rei lec'h d'ar garantez. Richard a gouezas penn-kil-ha-troad e karan-tez an dimezell, daoust ma reas eus e wella da guzat e orged. Katell, avat, fin evel an holl blac'hed yaouank war ar poent-se, a verzas buan an trec'h he doa gounezet, hag a voe lorc'h enni. Diwar neuze, tamm-ha-tamm, e

teuas da gavout e oa Richard eun den karaddek. Hep dale e teuas d'he zro d'e garout. Koulskoude, chom a reas muioc'h eget bis-koaz war hec'h evez dirazañ.

Ar furnez hag ar boellegez-se a rae d'ar paotr yaouank beza ken aonik, ma ne grede ket diskulia d'ezi e garantez, ne vern pegement a c'hoant en doa d'hen ober. Aon en doa da zisplijout d'ezi, pe da gavout e oa yen en e geñver an hini a gare.

Aet skuiz en diwez, divizout a reas eun deiz digeri frank e galon. D'eur mare eta ma edont o-daou o-unan-penn, liva a reas d'ezi bervder e garantez. Souezet e voe, ha laouen war eun dro, o klevout e sante Katell evitañ kement a sante evit Katell. Anzav a rejont an eil d'egile pezh a c'hell daou garedig anzav neuze. Richard, kalonekaet, a lavaras ne oa netra bravoc'h eget diou galon stag dre liammou ar garantez. Bez' e oa, emezañ, dindan galloud e vuia-karet e lakaat da dañva, ha tañva hi hec'h-unan, ar c'houeka eürusted. Ne vanke nemet eun tammig youl vat eus he ferz evit ober gantañ gwenvidika paotr an douar.

— Gouzout a rez, emezi, pegen striz e vez diwallet ouzin gant va c'herent. N'oun ket evit ober eta ar pezh a c'hoantaez. Ma c'hellfes evelato lavarout d'in penaos e c'hellfemp

en em welout hep beza gwelet, prometi a ran d'it senti ouzit e kement a gresko da levenez ha va hini.

Richard a soñjas cur pennadig.

— Ne welan nemet eun dra, emezañ. Goulenn digant da gerent an aotre da gousket er vanell a zigor war al liorz. Klask a rin pignat betek eno, daoust m'eo uhel-meurbet ar voger.

— Ma kav d'it e c'hellez pignat, sur oun da gaout an aotre da gousket er vanell.

War se ez ejont pep unan diouz e du, goude beza poket an eil d'egile mil gwech e kuz.

Antronoz e tisklerias Katell d'he mamm ne oa ket evit kousket e-pad an noz en abeg d'ar wrez. Edod neuze war-dro fin miz mae.

— Goap a rez, va merc'h, eme ar vamm. Ne gavan ket ez eo tomm.

— Evidoun, a respontas ar verc'h, leski a ran. Plijet ganeoc'h lavarout se d'am zad. Ne lavarot d'ezañ nemet ar wirionez. An dud yaouank, ivez, a zo tommoc'h o gwad eget an dud koz.

— Gwir eo, va merc'h. Hogen ret eo amzeria. Freskoc'h e vo fenoz marteze, hag e c'helli kousket gwelloc'h.

— A-youl Doue ! eme Gatell. Hogen n'eus ket da gredi e yenaio an nozveziou a-feur ma teui an hañv.

— Petra 'c'hellan ober ? eme ar vamm.

— Ober a c'hellit eun dra bennak.

— Petra neuze ?

— Va lezel, gant asant va zad, da lakaat dougen va gwele e banell al liorz. Fresk ha sioul eo eno, ha plijadur am bo o klevout an eostig o kana. Eno e vin kalz gwelloc'h eget er gambr.

— Komz a rin gant da dad, hag ober a raimp hervez ma kavimp mat.

Komz a reas ar vamm gant he fried. Trabasus eo ar re goz.

— Fellout a ra d'ho merc'h, eme Lizio, kousket ouz kan an eostig. Me a raio d'ezi kousket ouz kan ar grilhed.

Pa voe kaset da Gatell respont he zad, ne gouskas ket, e gwirionez, e-pad an eil nozvez. Ne voe ket gant ar wrez. Gant ar rec'h ne lavaran ket. Ne lezas ket he mamm, a oa en eur gambr e-kichen, da gousket kennebeut, hag hi atao o klemm, ken touforek e oa an amzer, emezi.

Kerkent ha savet eta, setu an Itron Jaketa o vont da gaout he fried.

— Ne garit ket kalz ho merc'h, emezi, pa rank he yec'hed gouzañv diouz ho froudenn. Petra 'ra se d'eoc'h, ha pa 'z afe da gousket er vanell pe e lec'h all ? N'he deus ket serret

he daoulagad e-pad an nozvez-mañ, ken tomm e oa. N'he deus graet nemet trei-distrei war he gwele, ha miret he deus ouzin a gousket ivez. N'eo ket souez he defe eur plac'h eus he oad c'hoant da glevout an eostig. Daoust ha n'emañ ket an holl vugale evel-se ?

— Ma ! Grit a garit, eme Lizio. Ra vo lakaet eur gwele d'ez i er vanell gant stignou gloan. Ra gousko ennañ ha ra glevo an eostig keit ha ma karo.

Pa lavaras he mamm d'ez i ar pezh en doa divizet he zad, e voe mall gant Katell lakaat dougen ar gwele er vanell, evit kousket eno an nozvez war-lerc'h. Klask a reas gwelout Richard e-pad an devez. Ne voe ket evit komz gantañ, hogen ober a reas d'ezañ eur sin hervez eun emgleo o doa graet.

Pa voe aet d'he gwele diouz an abardaez, he zad a serras an nor hag a yeas da gousket. Richard, o verzout e oa kousket an holl, a bign gant eur skeul war eur voger, hag ac'hano, gant kalz a riskl hag a boan, war meinkrog eur voger all. Tizout a ra ar vanell hep ober an distera trouz. An dimezell, a oa dihunmat, a zegemeras anezañ gant ar vrasa plijadur. Tremena rejont an nozvez e-kreiz al levenez, ha lakaat a rejont meur a wech an eostig da gana. Ne ganas ket, avat, ken alies ha m'o dije karet. Al labous-se a veze buan dialanet,

hag e ranke ehana a-raok adstaga gant e gan. Gwir eo ne oa e gan nemet seul vourrusoc'h goude. E-pad unan eus an ehanou-se, en abeg d'ar skuiznez pe d'ar wrez, setu ma voe faezet hon daou garedig gant ar c'housked war-dro tarz-an-deiz. Edont o-daou en noaz-pilh war ar gwele, brec'h dehou an dimezell dindan choug he c'harantez, hag en he dourn kleiz an eostig he doa lakaet da gana. Sklaer e oa an deiz, hag i morvitellet c'hoaz. Lizio a savas, hag o soñjal en e verc'h, e lavaras d'ezañ e-unan :

— Da eo d'in mont da welout penaos he deus kousket Katell ouz kan an eostig.

Tostaat a ra war begou e dreid, gant aon d'he dihuna. Digeri a ra ar stignou goustadik. Gwelout a ra Richard hag e verc'h evel m'hon eus lavaret. Ne lavar grik. Mont a ra war-eeun da gaout e wreg.

— Savit buan, emezañ, da vont da welout ho merc'h. Gouzout a rit he doa c'hoant da glevout an eostig. Ken aketus eo bet oc'h ober ged m'he deus paket anezañ. It da welout. Emañ ganti en he dourn.

— Ha gwir eo, eme e wreg, ar pezh a lavarit ?

— Gwir eo, emezañ. Hastit afo da vont.

Lammata a ra an Itron Jaketa er-maez eus he gwele. En em wiska a ra prim. Mont a ra da heul he fried, a lavar d'ez i mont didrouz. Gwe-

lout a ra he merc'h krog he dourn en eostig a felle kement d'ezi klevout o kana.

Feuket gant eur seurt trubarderez a-berz Richard, n'he doa bet biskoaz an distera diskred anezañ, edo o vont d'e zihuna da gana kunujennou d'ezañ, pa viras he fried :

— Arabat d'eoc'h tabutal, emezañ. Diot e vefe. P'he deus ho merc'h e zibabet da gare-dig, bez' he devo anezañ da bried. Pinvidik eo, hag a lignez vat. N'hellfe ket hor merc'h kavout gwelloc'h. Ma fell da Richard mont er-maez eus an ti-mañ evel m'eo deut e-barz, e ranko dimezi ganti. O kredi lakaat an eostig en eur gaoued estren, e lakaet en devo en e hini.

Ar vamm, o welout pegen skiantek e oa he fried, a zigounnaras ha ne zihunas ket an daou. Evit gwir, kousket-mik e oa he merc'h, ken skuiz e oa war-lerc'h paka an eostig he doa bet kement a c'hoant d'ezañ.

Richard, avat, a zihunas hep dale. Souezet gant ar sklerijenn, e c'halvas Katell.

— Siouaz ! va mignonez, emezañ. Penaos e rin da vont kuit ? Splanna a ra an deiz. Petra eo ho soñj ?

War se e tostaas Lizio ouz ar gwele.

— Me 'lavaro d'eoc'h va soñj, emezañ, en eur denna stignou ar gwele.

Richard a gavas d'ezañ e oa deut e eur diweza.

— Ho pardon a c'houlennan, Aotrou, a grias. Me a zo eun trubard, eun toueller. Dellezout a ran ar maro. Soñjit, avat, n'em eus graet an torfed-se nemet dre garantez ouz ho merc'h. Kastizit ac'hanoun, ma karit, hogen lezit ganin va buhez.

— Ar garantez am eus bet evidout, eme Lizio, ne zelleze ket ar gopr-se. Peogwir, avat, ec'h eus ankounac'haet da zlead evel-se, peogwir out bet douget gant tan ar yaouankiz d'ober d'in eur seurt dismegañs, ret eo d'it evit savetei da vuhez rei eun digoll d'in. Anavez va merc'h dioustu evel da bried. Anez n'ec'h eus nemet erbedi da ene da Zoue. Gra a gari. Hogen dibab buan. Ne vin ket habask ouspenn eur vunutenn.

Tra ma komze Lizio evel-hen, lezet he doa e verc'h an eostig da vont, hag en em guzet he doa e-touez an dilhad-gwele. Edo beuzet en he daerou, hag aspedi a rae he zad da druezzi ouz he mignon, hag he mignon da senti ouz he zad.

Richard ne dermas ket pell. Ar vez diwar e dorfed, ar c'hoant d'en em zidamall, an aon rak ar maro, ha dreist-holl ar garantez a verve en e galon evit Katell, ar c'hoant d'he

ferc'henna ez dieub, a reas d'ezañ respont war an taol e oa prest da zimezi ganti.

Neuze e kemeras Litio unan eus gwalennou e wreg. Ar paotr yaouank a zimezas raktal gant e vestrez, hag a douas chom feal d'ezi bepred.

An tad hag ar vamm a yeas kuit, da lezel an daou garedig da ziskuiza, rak ezomm bras o doa. A-boan ma oa aet ar re goz er-maez eus ar vanell, e oa an daou zen yaouank adarre an eil etre divrec'h egile. Lakaet o doa an eostig da gana c'houec'h pe seiz gwech e-pad an noz, a lavarar. E lakaat a rejont da gana diou wech c'hoaz a-raok sevel.

N'eus ket da gredi e voent ken eürus e-pad an nozveziou goude. Rak al labous-se, war-bouez kana, a goll e vouez.

Pa voe savet Richard, ez eas da gomz hiroc'h gant e dad-kaer. Ne vankjont ket da c'hoarzin e-leiz o-daou eus ar pezh a oa c'hoarvezet. Eun devez bennak goude e voe lidet an eured dirak kerent ha mignoned an daou zen nevez, ha sevet pep tra a-zevri. Aozet e voe eur gouel dispar e ti an tad, n'en doa keuz morse d'ar pezh en doa graet.

Klevet em eus lavarout e kanas pell amzer hervez c'hoant Katell an eostig he doa dibabet.

AR PENN TOUZET PE AR PAOTR-KEZEG FIN

Evel e dadou, Agiluf, roue al Lombarded, a ziazezas e Pavia kêrbenn e rouantelez, hag er gêr-se e reas e annez. Dimezet e oa gant Teudelinges, intañvez Vetari, an hini a oa bet roue en e raok, eur vaouez fur, poellek ha desket-mat, koant-dreist, hogen nebeut chañsus e karantez.

D'an ampoent m'en doa hec'h eil pried, dre e vuhezegez vat hag e furnez, adsavet stad Lombardia, ha degaset ar peoc'h hag ar berz er rouantelez, setu ma teuas eur paotr-kezeg eus he marchosi da goueza klañv, ken tommet e oa e galon outi.

Ar paotr-se a oa eur paotr kenedek, korfet-brao, hag heñvel eun tammig ouz ar roue. Dister e oa e ligned, mat a-walc'h koulskoude e sell eus ar renk en doa e marchosi ar rouanez.

Evitañ da veza eun den izel, kement-se ne vire ket outañ da gaout skiant ha da welout mat an traou dirazañ. Kompren a rae pegen hir eo an hent etre an tron hag ar marchosi, ha pebez riskl e vije evitañ ma teuje unan

bennak da anaout e garantez. Dre se, diwall a reas da gomz anezi gant nikun. A-boan ma krede sevel e zaoulagad etrezek ar rouanez, gant aon d'en em werza dre e sellou. Ne c'hortoze ket nemeur kaout e c'hoant biken, ha laouen e oa koulskoude gant an dibab en doa graet. Aketus-bras e oa e-keñver ar rouanez. Teurel a rae pled, kalz gwelloc'h eget e genseurterd, da ober kement a c'hellje plijout d'ezi. Eun drugar e oa evitañ he gwelout, p'he doa c'hoant mont da bourmen, o pignat war al loen a oa bet skrivellet gantañ. Lorc'h a oa ennañ o kaout seurt madeleziou bihan diganti, ha ne ziskroge diouz ar stleug nemet an diwezata ma c'helle, evit kaout ar blijadur da lakaat e zourn war droad pe war lostenn ar rouanez, ar pezh a lakae e galon da dripal.

Ne wele ket, evelato, penaos dont a-benn da zic'hoanta e orged. Ober a reas eta kement a c'hellas da barea. Peurliesa, avat, seul vihanoc'h abeg a zo da c'hoanagi, seul dommoc'h ha birvidikoc'h e teu ar garantez. Setu aze dres petra a c'hoarvezas gant ar paotr-kezeg kaez. Eur wir verzerinti e oa d'ezañ rankout derc'hel e-barz ar flammou a zeve e galon. Peogwir ne oa ket evit o mouga, divizout a reas en em laza da echui e boaniou, — en doare evelato ma ouijed e oa en arbenn d'ar

garantez en doa evit ar rouanez e oa bet douget keit-se.

A-raok seveni e vennad, e klaskas en e benn an doare da gaout e c'hoant, kalz pe vui. Penaos ober ? Gwall ziaes e oa. Lavarout e garantez d'ar rouanez a vije eur barr-follentez gouest d'e gas d'ar maro hep an distera digoll. Skriva d'ezi ne vije ket furoc'h. Gwidreüs eo ar garantez. Lakaat a reas da ziwana en e spered eun droidell evit kousket ganti, — ha pa vije dizoloet, ha p'en dije da goll eur vuhez en doa aberzet a-raok.

Gouzout a rae na gouske ket ar roue bennnoz gant ar rouanez. Setu ma reas e soñj mont eur wech da gemer e lec'h. Evit disoc'h, e klaskas da genta gouzout penaos ez ae ar roue d'he c'haout. En em guzat a reas eta meur a wech e-pad an noz en eur sal vras eus ar palez a oa etre kambr ar roue hag hini ar rouanez. Gwelout a reas ar roue o tont er-maez eus e gambr, kafunet en eur vantell hir, en eun dourn gantañ eur gantol, eur vazig en egile, o vont war-eeun betek dor e wreg, hag o skei eun taol pe zaou gant ar vazig hep ranna ger. An nor a zigore raktal. Gwelout a reas penaos e oa eur plac'h-a-gambr a zigore, ha penaos e kemere ar gantol diouz dourn ar roue. Gortoz a reas betek ma

teuas hemañ er-maez adarre, evit gouzout da bet eur e tistroe d'e gambr.

Desket gantañ penaos e rae mestr ar rouantelez, n'en doa mui c'hoant nemet ober evel-tañ d'e dro. Kavout a reas an tu da bourchas d'ezañ e-unan eur vantell damheñvel ouz hini ar roue. Kemer a reas eur gantol hag eur vazig. Ha goude en em walc'het ha lakaet c'houez-vat war e gorf, gant aon na chomje warnañ c'houez ar marchosi ha na vije dizoloet gant ar rouanez, setu va faotr oc'h en em guzat er sal vras.

Pa verz emañ kousket an höll, e kred eo deut poent dic'hoanta e orged, pe redek d'eur maro a roje d'ezañ brud bras. Ober a ra tan gant eun direnn en deus en e c'hodell, enaoui a ra e gantol, gwiska a ra ar vantell. Hag heñ mont neuze betek an nor ha skei daou daolig ganti. Eur plac'h a zigor, a gemer ar gantol, he daoulagad damserr gant ar c'houked, tra ma kerz ar paotr betek gwele ar rouanez, a oa morvitellet endeo. En em astenn a ra, ken dichek ha tra, er gwele. Briata a ra ar rouanez hep ranna grik, nann avat hep ober plijadur d'ezi. Houmañ n'he doa ket a ziskred. Kavout a reas hepken e oa prederiet he fried. Rak p'en deveze eur preder bennak, ne gomze ket ha ne gare ket e vije komzet outañ. Oc'h ober e vad a gement-se, e tañvaas ar paotr-kezeg

al levenez gant an itron meur a wech, hag hi souezet koulskoude, o welout pegen talvoudus e oa eviti tristidigez hec'h ozac'h.

War se, ha daoust pebez diegi en doa o vont diwar ar gwele blot-se, aon d'ezañ koulskoude na zeuje ar blijadur da drei e poan, sevel a reas ar c'haredig dizouj. Adkregi a reas en e vantell hag en e gantol, ha mont a reas didrouz-kaer betek e wele.

— Pebez eurvad ! emezañ ennañ e-unan, pa n'oun bet gwelet gant nikun, nag anavezet gant ar plac'h-a-gambr, na zoken gant ar rouanez. Pebez ebatou ! Pebez maouez kaer ! Pebez kroc'hen ! Na kalet eo ar gwele-mañ e-keñver he hini !

A-vec'h ma oa aet diouz kambr ar rouanez ma savas ar roue d'e dro. Dihuni en doa graet e-kreiz an noz, ha peogwir ne oa ket evit kousket adarre, ez eas da gaout e wreg. Sabatuet e voe houmañ ouz e welout o tont en-dro. Eur wech aet er gwele, avat, ober a reas d'ezi e c'hourc'hemennou evel ma tere.

— Sed aze eun nevezinti, Aotrou ! emezi en he souez. A-boan m'oc'h aet kuit ac'hannen. Labouret hoc'h eus gwelloc'h eget kustum, ha koulskoude, dont a rit d'an argad adarre. Espernit ho yec'hed, m'ho ped, a zotalvoudusoc'h evidoun eget ar blijadur a c'hellfec'h rei d'in a-nevez !

Bez' e voe ar c'homzou-mañ evel eun taol-kurun evit ar roue. Kompren a reas raktal e oa bet touellet e wreg, hag e oa bet eur c'hanfard bennak oc'h ober e vicher en he c'hichen. O veza, avat, ma n'he doa houmañ merzet netra, nag ar plac'h-a-gambr kennebeut, — eun tammig souez a oa bet war he dremm p'he doa digoret an nor d'an eil gwech, — kavout a reas d'an den fur anezañ e oa e zlead ober van da veza deut a-raok. Eur skañbenn en dije he didouellet marteze. Poellekoc'h, a gredas d'ar roue-mañ, e oa lezel anezi da soñjal pez a gare, kuit a veza nec'het ha kuit a gaout keuz, moarvat, d'eur pennad-amzer ha na oa ket bet displijus.

Strafuilhetoc'h eget na vije bet merzet diouz e zremm, ne reas netra eta nemet goulenn outi :

— Kavout a ra d'eoc'h, Itron, n'oun ket gouest d'ho kweladenna diou wech en hevelep nozvez ?

— Ne ran ket, emezi. Re a zamant am eus avat d'ho yec'hed evit ho lezel da forani ho nerz.

— Ma ! emezañ. Ober a rin diouz hoc'h ali. Mont a ran kuit hep goulenn netra mui diganeoc'h.

Hag heñ, droug ennañ gant an dismegañs a oa bet graet d'e enor, da sevel, da gemer e

vantell ha da vont er-maez da glask an torfedour.

Ne c'helle hemañ beza nemet unan eus ar palez. N'en doa ar roue eta nemet ober tro ar saliou.

— An hini en deus graet an taol divergont-se, emezañ ennañ e-unan, a rank beza fromet, ne vern pegen divergont ez eo. Bez' e tle lammat e galon en e vruched netra nemet gant ar soñj eus ar riskl en deus bet.

Kregi a ra ar roue en eul letern. Mont a ra dre ar palez. Treuzi a ra ar c'hambrou. Emañ kousket an holl, sioul-meurbet. Edo war-nes distrei d'e gambr, pa soñjas trumm ne oa ket bet e hunva ar baotred-kezeg. Mont a ra di. N'en doa ket lakaet mat e droad e-barz ar sal, ma kredas d'ar paotr divez en doa laeret an hanter eus e wele e oa kollet. Ar spont a lakaas e galon da lammat kreñvoc'h c'hoaz eget na rae. Kavout a rae d'ezañ, ma teuje ar roue d'hen merzout, e vije aberzet d'e gounnar war an taol. Padal, o welout na oa gant ar roue na koñtell na netra, e tivizas gortoz, hag e reas van da gousket.

Ar roue, o tont eus penn ar sal, a gavas ar gouskerien genta sioul ha difrom. Degouezout a ra betek gwele an hini kablus. Klevout a ra lammou e galon.

— Hemañ eo an amprevan, a soñjas.

O veza koulskoude ma felle d'ezañ en em veñji hep ober trouz, ne reas nemet trouc'ha gant eur sizailh eun tu eus bleo ar paotr, — hir-meurhet e touged ar bleo en amzer-se, — evit beza barrek d'e anaout antronoz. Pa voe graet kement-se ez eas en-dro d'e gambr.

Ar paotr-kezeg, na oa ket e gortoz paea e dorfed ken marc'had-mat, a gomprenas dioustu ne oa ket hep abeg e oa bet aroueziet e-gizse gant ar roue. Bez' e oa, avat, ken fin ha ma oa divergont. Hag heñ da sevel, da vont da gerc'hat er marchosi eur sizailh a dalveze da drouc'ha reun ar c'hezeg. Neuze e ra tro gweleou e genseurterd, en eur drouc'ha o bleo diouz an hevelep tu ma oa bet trouc'het e vleou-heñ. Ha neuze d'e wele hep dihuna den.

Agiluf, o veza savet abred antronoz, a c'hourc'hemennas, a-raok da zoriou ar palez beza digoret, ma teuje e holl servijerien dirazañ. Ne voe ket bihan e souez o welout ar baotred-kezeg, trouc'het o bleo holl gwitibunan diouz an hevelep tu.

— Morse n'em bije kredet, emezañ ennañ e-unan, e vije ken fin an hini kablus. N'eo ket eun den a wad uhel. Spered en deus koulskoude. Ret d'in anzav ez eo bet c'hoariet d'in brao.

Pa n'helle ket kavout an torfedour hep ober trouz hag hep ober gaou d'e enor, ne reas nemet rebech an hini dianav, — hep lezel hini all ebet da gompren, — oc'h ober d'ezañ intent en doa dizoloet e strobinnell evit kousket gant ar rouanez.

— Ra viro an hini en deus touzet ho pleo ar c'hevren, emezañ, ha ra ziwallo da adober ar pez en deus graet, ma ne fell ket d'ezañ beza boureviet betek ar maro.

Neuze e c'hourc'hemennas d'an holl mont er-maez,

Eun all en dije marteze bac'het ha jahinet an holl baotred-kezeg da gavout an hini kablus. Hogen n'en dije graet nemet diskulia ar pez a dalv gwelloc'h d'eur gwaz, ha d'eur roue dreist-holl, lezel chom kuzet. Talvezet en dije an dismegañs, a dra sur. Hogen mezekaet en dije e wreg ha kresket e zizenor.

Souezet e voe an holl gant komzou ar roue. Klask a rejont divinout petra a oa c'hoarvezet. N'eus nemet ar paotr-kezeg fin a gomprenas. Fur a-walc'h e voe da chom dilavar a-zivout se keit ha ma vevas Agiluf, hag o senti ouz an ali en doa bet, ne glaskas ket lakaat e vuhez en arvar eun eil gwech.

EMBANNADURIOU GWALARN

1926

- J. Kerrien. — AR ROC'H TOULL. — Diviet.
 J. M. Synge. — WAR VARC'H D'AR MOR. — 2 lur 25.

1927

- Roparz Hemon. — AN AOTROU BIMBOCHET E BREIZ. — 6 lur.
 T. C. Murray. — NEVEZ-AMZER. — 4 lur.
 TONKADUR BUGALE TUIREANN. — 4 lur.
 G. Th. Rotman. — PRINSEZIG AN DOUR. — 5 lur.
 GERIADUR GALLEK-BREZONEK A GORFADUREZ. — Diviet.

1928

- Aeschulos. — PROMETHEUS EREET, AR BERSED. — 12 lur.
 B. Potter. — PER AR C'HONIKL. — 1 lur.
 G. Th. Rotman. — PRINSEZIG EN DEUR. — 5 lur.
 H. Andersen. — PLAC'HIG VIHAN AR MOR. — 3 lur 60.
 Roparz Hemon. — GERIADURIG-DOURN BREZONEK-GALLEK. — 22 lur.
 Roparz Hemon. — YEZADUR BERR AR BREZONEG. — 3 lur.
 Roparz Hemon. — DISTAGADUR AR BREZONEG. — 3 lur.
 AR SIMBOL. — 0 lur 50.

1929

- Meven Mordiern. — ISTAR AR BED, levrenn I. — 14 lur.
 M. Gourlaouen. — LEVR AL LOENED. — 1 lur 75.
 A. Blok. — AR PLAC'H DIANAV. — 4 lur.
 G. Th. Rotman. — NIJADENN AN AOTROU SKANVIG. — 5 lur.
 A. Brizeug. — TELENN ARVOR, FURNEZ BREIZ. — 6 lur.
 Roparz Hemon. — REIZSKRIVADUR AR BREZONEG. — 3 lur.

1930

- Meven Mordiern. — ISTAR AR BED, levrenn II. — 10 lur.
 MARVAILHOU AR VRETONED. — 5 lur.
 ENKLASK DIWAR-BENN STAD AR BREZONEG E 1928. — 4 lur.
 GERIADURIG ESPERANTEK-BREZONEK. — 4 lur.
 Roparz Hemon. — EUN DRO E KEMBRE (Gwalarn 24). — 2 lur 50.

1931

- Abeozen. — PEVAR MARVAILH (Gwalarn 28). — 3 lur.
 Roparz Hemon. — EUR BREIZAD OC'H ADKAVOUT BREIZ. — 15 lur.
 OWEN HA LUNET (Gwalarn 30). — 3 lur.
 DIARMUID HA GRAINNE (Gwalarn 32). — 5 lur.

GWALARN
KELC'HGELAOUENN
LENNEGEL MIZIEK

RENET GANT

ROPARZ HEMON

KOUMANANT-BLOAZ

30 LUR

(BROIOU ESTREN : **35 LUR**)

RENerez ha mererez :

BOITE POSTALE 75, BREST

(C. C. 96-38, RENNES)